

La explotación y comercio de los recursos naturales en el norte de la Hispania romana: *lapis, metalla, aqua*

Principal Investigator(s):: Isabel Rodà (ICAC).

Participating Researcher(s): Anna Gutiérrez (ICAC-UAB), Aureli Àlvarez (ICAC-UAB), Diana Gorostidi (ICAC), Jordi López (ICAC), Ana De Mesa (ICAC), Ana Garrido (ICAC), Eva Koppel (UAB), Montserrat Claveria (UAB), Francesc Busquets (UAB), Mª Pilar Lapuente (Universidad de Zaragoza), Hernando Royo (ICAC), Sílvia González Soutelo (Universidad de Lugo), Benjamin Russell (King's College, UK), Simon J. Keay (University of Southampton; British School at Rome), Graeme Earl (University of Southampton), Leif Isaksen (University of Southampton), Xavi Lafuente, Jaume Massó.

Dates: 01/12/2011 - 01/12/2014

Financed by: Ministerio de Economía y Competitividad, Proyectos I+D (HAR2011-25011)

Tal com s'ha vingut demostrant amb els anteriors projectes (HUM2005-03791 i HAR2008-04600), l'estudi dels materials lapidis a *Hispania* suposa una línia d'investigació capdavantera en l'àmbit no només de l'arqueometria, sinó també de la història econòmica i social de la península en època romana.

En aquest sentit, i com a continuació natural dels projectes esmentats, amb el projecte "La explotación y comercio de los recursos naturales en el N. de la *Hispania* romana: *lapis, metalla, aqua*" (HAR2011-25011) ens proposem obrir l'horitzó de treball i incloure altres recursos naturals, sent, no obstant això, l'ús i l'explotació de la pedra el fil conductor. Així, veient el bon resultat científic ofert per les anàlisis arqueomètriques dels *marmora* (materials lapidis d'ús ornamental) i altres pedres (*lapis*), i els treballs sobre l'explotació de les pedreres romanes (*metalla*), s'inclou aquesta vegada l'estudi de l'aprofitament de l'aigua (*aqua*) o dels metalls (també *metalla*) com a recursos naturals del nord de la Península Ibèrica que foren explotats en època antiga.

Per a la bona consecució dels objectius, es pretén continuar i consolidar el treball interdisciplinar mitjançant la col·laboració entre geòlegs, arqueòlegs i historiadors de l'art, on l'aplicació noves tècniques per a l'anàlisi litològica juguen un paper determinant a l'hora d'elaborar estudis de tall històric, doncs permeten una aproximació objectiva fonamental a l'hora de destriar procedències i qualitats del recursos, la qual cosa implica, al seu torn, les vies de comerç i intercanvi i, consegüentment, l'explotació i ocupació d'aquests recursos per part no només de les elits dirigents sinó també del conjunt de la societat romana.

En conclusió, el projecte pretén aprofundir en el coneixement dels mecanismes relacionats amb l'explotació d'aquests recursos naturals i la xarxa de distribució i intercanvis comercials derivada que, en darrera instància, va determinar el proveïment a les ciutats de pedra, metalls i aigua, recursos imprescindibles per a la consecució d'un estat de benestar característic de Roma en la seva aplicació a les províncies occidentals i, específicament en el nord d'*Hispania*.